

## UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 listopada 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., ustalił dla Z. J. wartość kapitału początkowego, który na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 94265,27 zł.

Do obliczenia kapitału początkowego organ rentowy przyjął:

- 1) podstawę wymiaru kapitału w kwocie 905,17 zł, ustaloną w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 74,14% przez kwotę bazową 1.220,89 zł;
- 2) okresy składkowe – 17 lat, 5 miesięcy, 7 dni, tj. 209 miesięcy oraz okresy nieskładkowe – 5 lat, 13 dni, tj. 60 miesięcy;
- 3) współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego – 73,18%,
- 4) średnie dalsze trwanie życia – 209 miesięcy.

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1.01.1978 r. do 31.12.1987 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 74,14%. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy okresu zatrudnienia od 1.04.1989 r. do 8.09.1989 r. w (...), wskazując, że ewentualne przeliczenie nastąpi po otrzymaniu poświadczenia z wydziału ubezpieczeń i składek.

(decyzja k. 67/68 – 69/70 akta ZUS)

Od powyższej decyzji odwołanie złożył Z. J. kwestionując wysokość kapitału początkowego, zarzucając błąd w wylczeniu okresów składkowych i nieskładkowych. Odwołujący wskazał, że przedmiotowa decyzja jest błędna, albowiem Zakład zamiast 209 miesięcy okresów składkowych winien przyjąć 228 miesięcy, a zamiast 60 miesięcy okresów nieskładkowych winien przyjąć 61 miesięcy.

Wnioskodawca wskazał, że:

1) jego okresy składkowe przedstawiały się następująco:

- 15.09.1997 r. – 1.10.1980 r., tj. 3 lata, 1 miesiąc, 15 dni,
- 28.12.1981 r. – 31.10.1984 r., tj. 2 lata, 10 miesięcy, 4 dni,
- 1.02.1985 r. – 31.12.1988 r., tj. 3 lata, 10 miesięcy,
- 1.04.1989 r. – 8.09.1989 r., tj. 5 miesięcy, 8 dni,
- 1.10.1989 r. – 30.09.1990 r., tj. 1 rok,
- 1.10.1990 r. – 30.04.1993 r., tj. 3 lata, 6 miesięcy,
- 12.04.1994 r. – 31.12.1998 r., tj. 4 lata, 3 miesiące, 4 dni,

co łącznie dało 16 lat, 35 miesięcy, 31 dni, co daje 19 lat, tj. 228 miesięcy,

2) jego okresy nieskładkowe to 1.10.1971 r. – 22.11.1979 r., tj. 5 lat, 1 miesiąc, 22 dni, tj. 61 miesięcy.

Konkludował, że jego faktyczny okres składkowy i nieskładkowy wynosi 24 lata, 1 miesiąc i 22 dni, podczas, gdy w decyzji wadliwie przyjęto 22 lata, 5 miesięcy i 20 dni.

W efekcie odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji z uwzględnieniem jego faktycznego stażu okresów składkowych i nieskładkowych.

(odwołanie k. 3-4)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko jak w zaskarżonej decyzji, dodatkowo podnosząc, iż decyzją z 14.12.2017 r. po poświadczeniu przez wydział ubezpieczeń i składek przeliczono wnioskodawcy wysokość kapitału początkowego z uwzględnieniem zatrudnienia od 1.05.1989 r. do 7.09.1989 r. w (...). Jednocześnie Zakład wskazał, że do okresów składkowych nie przyjęto kwietnia 1989 r., gdyż wydział ubezpieczeń i składek nie posiada danych dotyczących wymiaru czasu pracy w jakim wnioskodawca wówczas pracował, akcentując, że do 14.11.1991 r. zaliczeniu do stażu podlegają okresy pracy wykonywanej co najmniej w połowie etatu. Zakład wyjaśnił, że do ustalenia wysokości kapitału początkowego ostatecznie przyjął okresy składkowe w ilości 17 lat, 9 miesięcy i 14 dni, tj. 213 miesięcy, okresy nieskładkowe w ilości 5 lat, 13 dni, tj. 60 miesięcy.

(odpowiedź na odwołanie k. 5-10)

Na rozprawie w dn. 8.10.2018 r. wnioskodawca poparł odwołanie oświadczając, że nie zgadza się z zaskarżoną decyzją w zakresie okresu pracy w Przedsiębiorstwie Pracy (...) w Ł. w 1989 r., argumentując, że nie złożył do ZUS dokumentu dotyczącego tego okresu zatrudnienia ponieważ w grudniu 2017 r. uzyskał w Zakładzie informację, że organ rentowy posiada w swoich archiwum dokumenty z tego okresu.

Natomiast pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania i wyjaśnił, że sporny okres zatrudnienia został zaliczony wnioskodawcy do stażu, ale nie w całości, gdyż nie uwzględniono kwietnia 1989 r., ponieważ Zakład oparł się na informacji zgłoszeniowej pracodawcy, w której brakowało wymiaru czasu pracy wnioskodawcy w kwietniu 1989 r.

(e-prot. z 4.10.2018 r.: 00:00:40, 00:00:48, 00:00:57, 00:06:46)

W piśmie procesowym z 13.02.2019 r. (data wpływu 14.02.2019 r.) organ rentowy poinformował, że dokonano korekty błędnie wyliczonego kapitału początkowego w decyzjach z 16.11.2017 r. i 14.12.2017 r. i wyłączono okres pracy w Urzędzie Rejonowym w Ł. od 1.08.1991 r. do 14.11.1991 r. w wymiarze 1/4 etatu, wskazując, że kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 r. wyniósł 94996,77 zł. Organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (t.j. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.) za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15.11.1991 r. okresy zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy. Jednocześnie ZUS podał, że na podstawie tak skorygowanego kapitału początkowego wyliczono nową wysokość emerytury w kwocie 1873,28 zł, po waloryzacji od marca 2018 r. 1929,10 zł, wskazując, że wysokość świadczenia w stosunku do decyzji zaliczkowej uległa obniżeniu o 10,91 zł (stan marzec 2019 r.). Dalej organ rentowy wskazał, że zgodnie ze zobowiązaniem Sądu dokonano hipotetycznego obliczenia kapitału początkowego z uwzględnieniem okresu 1.04.1989 r. – 30.04.1989 r. w wyniku czego wysokość kapitału początkowego wyniosłaby na dzień 1.01.1999 r. 95203,68 zł, hipotetyczna wysokość emerytury wzrosłaby do kwoty 1876,80 zł, a po waloryzacji od marca 2018 r. do 1932,73 zł.

(pismo procesowe ZUS k. 74)

Na rozprawie w dn. 19.02.2019 r. wnioskodawca poparł odwołanie, a pełnomocnik ZUS wniósł o jego oddalenie.

(e-prot. z 19.02.2019 r.: 00:00:56, 00:01:04)

W piśmie procesowym z 7.03.2019 r. wnioskodawca zakwestionował hipotetyczne wyliczenie jego emerytury w wysokości 18883,87 zł, zarzucając, że jego świadczenie zmalało o 7,07 zł. Odwołujący zarzucił też, że pomimo tego, że ZUS uwzględnił do obliczenia kapitału początkowego okres 1.04.1989 r. – 30.04.1989 r., który poprzednio nie był

uwzględniony, wobec czego jego emerytura winna ulec zwiększeniu to jednak zmalała. Argumentował, że w decyzji podstawowej o ustaleniu kapitału początkowego z 16.11.2017 r. nie uwzględniono w ogóle okresu zatrudnienia w firmie (...) w okresie 1.04.1989 r. -8.09.1989 r., a skoro w decyzji z 11.02.2019 r. okres ten uznano, przeto jego emerytura powinna wzrosnąć nie zaś zmaleć. Dodał, że w ww. decyzji z 11.02.2019 r. wydanej w trakcie niniejszego postępowania odwoławczego ZUS podał jeszcze inną wielkość jego emerytury bo kwocie 1873,28 zł, akcentując, że została wydana 2 dni po sporządzeniu przez Zakład pisma procesowego z 13.02.2019 r. oraz, że w obu tych dokumentach ZUS wskazał różne wysokości jego emerytury, bo w decyzji z 11.02.2019 r. 1873,28 zł, a w piśmie procesowym z 13.02.2019 r. 1876,80 zł, konkludując, że powyższe świadczy o wadliwym sposobie wyliczenia jego emerytury. W podsumowaniu wniósł o odrzucenie decyzji z 11.02.2019 r. i ponowne przeliczenie jego emerytury z uwzględnieniem okresu zatrudnienia od 1.04.1989 r. do 8.09.1989 r.

(pismo procesowe wnioskodawcy k. 82)

W piśmie procesowym z 15.03.2019 r. organ rentowy odnosząc się do ww. zastrzeżeń odwołującego podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie przedstawione w piśmie procesowym z 13.02.2019 r., a w szczególności co do przyczyn obniżenia kapitału początkowego.

(pismo procesowe ZUS k. 86)

### **Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:**

Ubezpieczony Z. J. urodził się (...).

(okoliczność bezsporna, a nadto wniosek o ustalenie kapitału początkowego k. 1-3 akta ZUS)

Zgodnie ze świadectwem pracy z 8.09.1989 r. wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy od 1.04.1989 r. do 8.09.1989 r. na stanowisku architekta, na którym otrzymywał ostatnio wynagrodzenie 80.000 zł oraz premię uznaniową według regulaminu. Stosunek pracy został rozwiązany na mocy porozumieniem stron (świadectwo pracy k. 25/26 akt ZUS, wniosek o okresy i kwoty zasiłków k. 112 akt ZUS, zeznania wnioskodawcy e-prot. z 4.10.2018 r.: 00:00:57 – 00:05:12 w zw. z e-prot. z 23.04.2019 r.: 00:01:10 i e-prot. z 23.04.2019 r.: 00:01:10).

W spornym okresie od 1.04.1989 r. do 30.04.1989 r. wnioskodawca pracował codziennie na budowie jako inżynier odpowiedzialny za nadzór budowlany (zeznania świadka E. T. k. 69, zeznania wnioskodawcy e-prot. z 4.10.2018 r.: 00:00:57 – 00:05:12 w zw. z e-prot. z 23.04.2019 r.: 00:01:10 i e-prot. z 23.04.2019 r.: 00:01:10)

Nie zachowała się oryginalna dokumentacja osobowa wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. (okoliczność niesporna, a nadto pismo z Archiwum Państwowego w W. k. 40, notatka urzędowa k. 46).

Z. J. nie figuruje w okresie od 23.08.1989 r. do 3.09.1989 r. w bazie zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (pismo ZUS z 13.11.2017 r. k. 81/82 akt ZUS, zaświadczenie k. 109 akt ZUS).

W bazie ZUS znajdują się następujące potwierdzone okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu przez wnioskodawcę z okresu pracowniczego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. od maja do lipca 1989 r. 24 dni, sierpień 1989 r. 17 dni, wrzesień 1989 r. 5 dni. W okresie od 23.08.1989 r. do 31.08.1989 r. oraz od 1.09.1989 r. do 3.09.1989 r. przyczyną przerwy w ubezpieczeniu społecznym była choroba wnioskodawcy. W w/w bazie nie ma potwierdzenia wymiaru czasu pracy wnioskodawcy w kwietniu 1989 r. (potwierdzone ubezpieczenie wnioskodawcy k. 75/76 akt ZUS).

Zgodnie ze świadectwem pracy z 30.04.1993 r. wnioskodawca w okresie od 1.08.1991 r. do 30.04.1993 r. był zatrudniony w Urzędzie Rejonowym w Ł. w wymiarze ¼ ustawowego czasu pracy (świadectwo pracy k. 27/28 akt ZUS).

W toku postępowania odwoławczego po poświadczeniu przez wydział ubezpieczeń i składek organ rentowy wydał z urzędu decyzję z 14.12.2017 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego dla Z. J., który na dzień 1.01.1999 r. wyniósł 95619,59 zł.

Zakład uwzględnił okres zatrudnienia wnioskodawcy od 1.05.1989 r. do 7.09.1989 r. w P.Z. (...), w wymiarze 4 miesięcy i 7 dni, jednakże nie przyjął z tego okresu zatrudnienia okresu od 1.04.1989 r. do 30.04.1989 r. z uwagi na brak danych dotyczących wymiaru czasu pracy w jakim wnioskodawca wówczas pracował, zaznaczając, że do 14.11.1991r. zaliczeniu do stażu podlegają okresy pracy wykonywanej w co najmniej połowie etatu.

Do obliczenia kapitału początkowego organ rentowy przyjął:

- 1) podstawę wymiaru kapitału w kwocie 905,17 zł, ustaloną decyzją z 16.11.2017 r. o ustaleniu kapitału początkowego;
- 2) okresy składkowe – 17 lat, 9 miesięcy, 14 dni, tj. 213 miesięcy oraz okresy nieskładkowe – 5 lat, 13 dni, tj. 60 miesięcy;
- 3) współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego – 74,03%,
- 4) średnie dalsze trwanie życia – 209 miesięcy.

(decyzja k. 95/96 akta ZUS, wykaz wprowadzonych okresów ubezpieczonego k. 87/88 akt ZUS)

Następnie decyzją z 7.02.2019 r. organ rentowy ponownie z urzędu dokonał przeliczenia kapitału początkowego dla wnioskodawcy, który na dzień 1.01.1999 r. wyniósł 94996,77 zł.

Zakład uwzględnił w tej decyzji okres zatrudnienia wnioskodawcy od 1.05.1989 r. do 7.09.1989 r. w P.Z. (...), jednocześnie nie przyjmując z tego okresu zatrudnienia jako okresu składkowego okresu od 1.04.1989 r. do 30.04.1989 r. z uwagi na brak danych dotyczących wymiaru czasu pracy w jakim wnioskodawca wówczas pracował.

Ponadto ZUS przedmiotową decyzją skorygował błędnie ustalony staż wnioskodawcy w decyzjach z 16.11.2017 r. i z 16.12.2017 r. wyłączając z tego okresu okres zatrudnienia od 1.08.1991 r. do 14.11.1991 r., tj. okres pracy w wymiarze poniżej połowy etatu.

Do obliczenia kapitału początkowego organ rentowy przyjął:

- 1) podstawę wymiaru kapitału w kwocie 905,17 zł;
- 2) okresy składkowe – 17 lat, 6 miesięcy, tj. 210 miesięcy oraz okresy nieskładkowe – 5 lat, 13 dni, tj. 60 miesięcy;
- 3) współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego – 74,03%,
- 4) średnie dalsze trwanie życia – 209 miesięcy.

(decyzja k. 116 akta ZUS)

W wykonaniu zobowiązania Sądu, organ rentowy dokonał hipotetycznego wyliczenia wysokości kapitału początkowego dla Z. J. z uwzględnieniem spornego okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy od 1.04.1989 r. do 8.09.1989 r. (w tym spornego okresu od 1.04.1989 r. do 30.04.1989 r.), zgodnie z którym na dzień 1.01.1999 r. wysokość kapitału początkowego wyniosła 95203,68 zł. ZUS przy hipotetycznym wyliczeniu kapitału początkowego dla wnioskodawcy nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 1.08.1991 r. do 14.11.1991 r., ponieważ Z. J. był w tym czasie zatrudniony w wymiarze poniżej połowy etatu.

Do obliczenia kapitału początkowego organ rentowy przyjął:

- 1) podstawę wymiaru kapitału w kwocie 905,17 zł;
- 2) okresy składkowe – 17 lat, 7 miesięcy, tj. 211 miesięcy oraz okresy nieskładkowe – 5 lat, 13 dni, tj. 60 miesięcy;
- 3) współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego – 74,03%,
- 4) średnie dalsze trwanie życia – 209 miesięcy.

Hipotetyczna wysokość emerytury odwołującego przeliczona od 24.10.2018 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego wzrosła do kwoty 1876,80 zł. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitał początkowy z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Zakład do wyliczenia wysokości emerytury w kwocie 1876,80 zł przyjął:

- kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 56562,13 zł,
- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego 355582,75 zł,
- średnie dalsze trwanie życia 219,60 miesięcy.

Emerytura po waloryzacji od 1.03.2018 r. wyniosła 1932,73 zł.

(wyliczenie hipotetyczne ZUS k. 74, decyzja z 11.02.2019 r. k. 75, wykaz wprowadzonych okresów ubezpieczonego k. 76 – 77, decyzja z 12.02.2019 r. k. 78)

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach ZUS, których wiarygodność nie budzi wątpliwości, a także na podstawie zeznań świadka i wnioskodawcy, które razem z pozostałym materiałem dowodowym tworzyły spójną, logiczną całość.

Sąd oparł się na zeznaniach świadka E. T. w takim zakresie w jakim świadek potwierdziła, że odwołujący w spornym okresie od 1.04.1989 r. do 30.04.1989 r. zatrudnienia w P.Z. A. faktycznie codziennie pracował na budowie jako inżynier odpowiedzialny za nadzór budowlany. Sąd miał na uwadze, że świadek przyznał, że nie ma wiedzy na jakiej podstawie i w jakim wymiarze czasu pracy odwołujący był w badanym okresie zatrudniony, jednakże w tym zakresie za wystarczający dowód należy uznać zalegające w aktach kapitałowych za kartą 25/26 świadectwo pracy z 8.09.1989 r. wystawione przez w/w zakład pracy, w którym poświadczono, że wnioskodawca od 1.04.1989 r. do 8.09.1989 r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy. Z treścią w/w świadectwem pracy korelują zeznania wnioskodawcy.

W tym stanie rzeczy za udowodnione, Sąd uznał, zatrudnienie wnioskodawcy P.Z. (...) w Ł. także w spornym okresie od 1.04.1989 r. do 30.04.1989 r. w pełnym wymiarze czasu pracy. Materiał dowodowy w postaci zeznań wnioskodawcy i świadka oraz w/w świadectwo pracy potwierdziły fakt nieprzerwanego zatrudnienia odwołującego od 1.04.1989 r. tzn. także w pominiętym przez ZUS przy ustalaniu do stażu okresów składkowych kwietniu 1989 r. Pomimo braku poświadczenia w dokumentacji ZUS zgłoszenia wnioskodawcy od 1.04.1989 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, w świetle całokształtu materiału dowodowego za mało prawdopodobne należy uznać, aby stosunek pracy w jedynym spornym okresie jednego miesiąca tj. kwietnia 1989 roku nawiązany został w mniejszym wymiarze czasu pracy niż 1/2, skoro w świadectwie pracy pracodawca poświadczył, że odwołujący pracował w całym okresie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy, a świadek zeznała, że widziała Z. J. codziennie w pracy na budowie, zwłaszcza że zakres obowiązków inżyniera odpowiedzialnego za nadzór na budowie wymagał od skarżącego raczej zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy.

Co prawda nie zachowała się dokumentacja osobowa wnioskodawcy z tego okresu co świadczy o dużej niefrasobliwości zarówno pracownika jak i pracodawcy to jednak powyższe nie świadczy, w ocenie sądu, o nieistnieniu zatrudnienia

w kwietniu 1989 r. w wymiarze pełnego etatu, ale o swoistym niedbalstwie. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że wnioskodawca otrzymał świadectwo pracy z P.Z. A. w Ł., co w sposób oczywisty potwierdza fakt pozostawania odwołującego w zatrudnieniu pracowniczym w pełnym wymiarze czasu pracy również w spornym okresie od 1.04.1989 r. do 30.04.1989 r. a fakt rzeczywistego wykonywania pracy w tym czasie codziennie na terenie budowy prowadzonej przez w/w zakład pracy w charakterze inżyniera sprawującego nadzór budowlany potwierdziła przesłuchana w charakterze świadka E. K., która pracowała w tym samym okresie w rzeczonym przedsiębiorstwie.

W ocenie Sądu rozstrzygając spór pomiędzy stronami należało także uwzględnić, że w aktach kapitałowych za kartą 27/28 znajduje się świadectwo pracy z 30.04.1993 r. wnioskodawca, w którym poświadczono, że w okresie od 1.08.1991 r. do 30.04.1993 r. był on zatrudniony w Urzędzie Rejonowym w Ł. w wymiarze  $\frac{1}{4}$  ustawowego czasu pracy. Odwołujący negując hipotetyczne wyliczenia ZUS nie kwestionował wartości dowodowej tego dokumentu, a jedynie polemizował z prawidłowymi wyliczeniami organu rentowego, że skoro został uwzględniony dodatkowy pominyty w skarżonej decyzji z 16.11.2017 r. jako okres składkowy okres jego zatrudnienia w P.Z. A. w Ł., no to zarówno wartość jego kapitału początkowego, jak i w konsekwencji wysokość emerytury powinny być wyższe. Wnioskodawca formułując zarzuty wobec hipotetycznych wyliczeń ZUS nie wziął jednak pod uwagę tego, że Zakład prawidłowo wyłączył ze stażu pracy ustalając okresy składkowe wskazany wyżej okres zatrudnienia z uwagi na to, że wnioskodawca był w tym czasie zatrudniony w wymiarze poniżej  $\frac{1}{2}$  etatu.

Sąd z urzędu nie znalazł powodów do zakwestionowania prawidłowych hipotetycznych wyliczeń organu rentowego, czyniąc je podstawą faktyczną niniejszego rozstrzygnięcia.

#### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Odwołanie częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (...) (t.j. Dz. U. 2018, poz. 1280 ze zm.), kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Natomiast zgodnie z ust. 2 tego przepisu przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 w/w przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Według ust. 3b w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2013 roku (w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 21 czerwca 2013 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu.

W myśl art. 174 ust. 9a staż ubezpieczeniowy i wymagany staż określa się w dniach jeżeli jest to dla ubezpieczonego korzystniejsze.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

W przedmiotowej sprawie, spór pomiędzy stronami sprowadzał się do ustalenia okresu zatrudnienia Z. J. w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. początkowo w okresie od 1.04.1989 r. do 8.09.1989 r. (stanowisko wnioskodawcy e-prot. z 4.10.2018 r.: 00:00:57), a ostatecznie po poświadczeniu zatrudnienia odwołującego w bazie ZUS spór ten ograniczył się wyłącznie do okresu od 1.04.1989 r. do 30.04.1989 r. tj. okresu jednego miesiąca – kwietnia 1989 r. Powyższy okres zatrudnienia w sposób bezpośredni przekładał się na wartość kapitału początkowego, albowiem miał wpływ na ustalenie prawidłowej ilości okresów składkowych skarżącego.

Wskazać należy, iż z treści art. 473 § 1 k.p.c., a także przepisów dotyczących zasad postępowania dowodowego obowiązujących w procesie cywilnym, wynika, że sąd ubezpieczeń społecznych, dokonujący kontroli decyzji ustalającej wysokość emerytury i kapitału początkowego, może ustalać istotne dla rozstrzygnięcia okoliczności w oparciu o wszelkie środki dowodowe (bez ograniczeń właściwych postępowaniu przed organem rentowym) (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAPiUS 1996 Nr 16, poz. 239, z dnia 25 lipca 1997 roku, II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998 Nr 11, poz. 342, z dnia 26 stycznia 2012 roku, I UK 218/11, LEX nr 1162650). W razie braku dokumentacji osobowej i płacowej ubezpieczony może udowadniać prawdziwość swoich twierdzeń w oparciu o jakiegokolwiek inne środki dowodowe (np. zeznania świadków, opinie biegłych, czy dokumentację zastępczą). Ważne jest jedynie to, czy przedłożone sądowi dowody okażą się obiektywnie przekonywujące (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2014 roku, I UK 322/13, LEX nr 1444596).

Stosownie do dyspozycji § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja niewątpliwie wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, iż zarówno okres zatrudnienia jak i wysokość uzyskiwanego uposażenia nie może być wykazana w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków (wyrok Sądu Najwyższego z 25 lipca 1997 roku, II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998/11/342).

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, iż wnioskodawca był w okresie od 1.04.1989 r. do 8.09.1989 r. zatrudniony w P.Z. A. w Ł., przy czym w świadectwie pracy z 8.09.1989 r. w/w zakład pracy potwierdził zatrudnienie odwołującego w tym okresie w pełnym wymiarze czasu pracy. Z okresu tego nie zachowała się dokumentacja osobowa i płacowa skarżącego, wobec czego Sąd przesłuchał na okoliczność zatrudnienia wnioskodawcy świadka E. K. i odwołującego. Sąd badając zatrudnienie odwołującego w spornym okresie miał na uwadze treść w/w świadectwa pracy, a także fakt, że w bazie danych organu rentowego potwierdzono zatrudnienie pracownicze wnioskodawcy od 1.05.1989 r. do 8.09.1989 r. w pełnym wymiarze czasu pracy. Powyższe skutkowało ograniczeniem sporu pomiędzy stronami ostatecznie do jednego miesiąca – kwietnia 1989 r.

Zebrany w toku postępowania materiał dowodowy w postaci dokumentacji znajdującej się w aktach organu rentowego, w tym w szczególności w/w świadectwa pracy wystawionego przez P.Z. A. bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy na mocy porozumienia stron, a także zeznań świadka i samego wnioskodawcy, pozwolił Sądowi na ustalenie, iż Z. J. był zatrudniony w rzeczonym zakładzie pracy także w spornym okresie jednego miesiąca – kwietniu 1989 r. Zdaniem Sądu, całokształt materiału dowodowego oceniany z uwzględnieniem doświadczenia życiowego i zasad logicznego rozumowania, przemawia za tym, że wnioskodawca także w spornym kwietniu 1989 r. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy. Pomimo bowiem braku poświadczenia w dokumentacji ZUS zgłoszenia wnioskodawcy od 1.04.1989 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, za mało prawdopodobne należy uznać, aby stosunek pracy jedynie w kwietniu 1989 roku nawiązany został w mniejszym wymiarze czasu pracy niż 1/2, skoro w świadectwie pracy w/w pracodawca

poświadczył, że odwołujący pracował w całym okresie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy, a przesłuchana świadek zeznała, że widziała Z. J. codziennie w pracy na budowie, zwłaszcza jeśli wziąć pod uwagę zakres obowiązków inżyniera odpowiedzialnego za nadzór na budowie. Co za tym idzie należy oprócz uwzględnionego przy ustalaniu ilości okresów składkowych w trakcie postępowania odwoławczego przez ZUS okresu od 1.05.1989 r. do 8.09.1989 r. zatrudnienia w P.Z. A., dodatkowo uwzględnić okres zatrudnienia w tym zakładzie pracy w kwietniu 1989 r.

Stosownie do przepisu art. 6 ust. 2 pkt 1a ustawy emerytalnej, za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne - zatrudnienia na obszarze Państwa Polskiego w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową. Z powyższych przepisów wynika, iż okres zatrudnienia w wymiarze pełnego etatu przed dniem 15 listopada 1991 r. na podstawie stosunku pracy jest okresem składkowym, dlatego sporny okres winien być uwzględniony skarżącemu przy ustaleniu kapitału początkowego.

Podkreślić należy, że zgodnie z § 21 i 22 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalnorentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 z późn. zm.) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładu pracy o zatrudnieniu, a także zeznania świadków. Nie ma tu mowy o obowiązku przedkładania dowodów stwierdzających zgłoszenie do ubezpieczenia i opłacanie składek. Zapisy w ewidencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zgłoszeniu lub braku zgłoszenia do ubezpieczenia pracownika przez pracodawcę mającego taki obowiązek mogą być brane pod uwagę przy ocenie wiarygodności dokumentu lub innego dowodu stwierdzającego zatrudnienie. Jeżeli fakt pozostawania w zatrudnieniu został udowodniony, okres tego zatrudnienia jest okresem składkowym nawet w przypadku, gdy pracodawca nie zgłosił pracownika do ubezpieczenia.

Powyższe stanowisko, z uwagi na treść przepisu art. 174 ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, zachowuje pełną aktualność również przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego.

W związku z powyższym należało przeliczyć kapitał początkowy wnioskodawcy przy uwzględnieniu jako okresu składkowego także ostatniego spornego okresu od 1 do 30.04.1989 r., co ZUS uczynił w sposób prawidłowy dokonując zgodnie z poleceniem Sądu hipotetycznych wyliczeń (k. 76 verte).

Jednocześnie odnosząc się do zarzutów wnioskodawcy zgłoszonych do hipotetycznego wyliczenia kapitału początkowego przez ZUS, Sąd zważył, że sprowadzają się one wyłącznie do zarzutu, że wysokość emerytury odwołującego po uwzględnieniu spornego okresu zatrudnienia w P.Z. A. w Ł. do stażu pracy zamiast wzrosnąć zmalała.

Podkreślić w tym miejscu należy, iż przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie jest jedynie decyzja zaskarżona przez wnioskodawcę czyli decyzja ustalająca wysokość kapitału początkowego, zatem ewentualne nieprawidłowości w obliczeniu wysokości emerytury odwołującego nie stanowiły przedmiotu oceny i rozważań sądu.

Na marginesie dodać należy, iż analiza całego zgromadzonego materiału dowodowego wskazuje, że ze znajdującego się w aktach ZUS za kratą 27/28 świadectwa pracy z 30.04.1993 r., którego wartości dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron, wynika, iż wnioskodawca w okresie od 1.08.1991 r. do 30.04.1993 r. pracował w Urzędzie Rejonowym w Ł. w wymiarze 1/4 ustawowego czasu pracy. W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że stanowisko organu rentowego, iż w decyzjach z 16.11.2017 r. i z 14.12.2017 r. błędnie włączono tenże okres zatrudnienia ubezpieczonego ustalając ilość okresów składkowych przy wyliczeniu kapitału początkowego dla wnioskodawcy, jest właściwe, gdyż znajduje oparcie w cytowanym wyżej art. 6 ust. 2 pkt 1 lit a) ustawy emerytalnej. Zakład prawidłowo bowiem dokonując hipotetycznych wyliczeń pominął okres od 1.08.1991 r. do 30.04.1993 r. skoro skarżący w tym czasie był zatrudniony w wymiarze poniżej 1/2 etatu. Z tych względów ostatecznie liczba okresów składkowych i nieskładkowych została prawidłowo ustalona przez ZUS przy hipotetycznym wyliczeniu wartości kapitału początkowego dla wnioskodawcy przy uwzględnieniu zgodnie z poleceniem Sądu także ostatniego spornego okresu zatrudnienia w kwietniu 1989 r.,



tj. w łącznej ilości 17 lat, 7 miesięcy, tj. 211 miesięcy okresów składkowych oraz w łącznej ilości 5 lat, 13 dni, tj. 60 miesięcy okresów nieskładkowych.

Wartość kapitału początkowego wyliczona hipotetycznie przez ZUS na dzień 1.01.1999 r. dla wnioskodawcy - przy uwzględnieniu także ostatniego okresu zatrudnienia w kwietniu 1989 r. wyniosła 95203,68 zł jako okresu składkowego i jednocześnie pominięciu okresu od 1.08.1991 r. do 30.04.1993 r. z uwagi na zatrudnienie skarżącego w tym czasie w wymiarze poniżej 1/2 etatu - wyniosła 95203,68 zł, a zatem jest korzystniejsza od wartości kapitału początkowego wyliczonego w zaskarżonej decyzji z 16.11.2017 r. na kwotę 94265,27 zł. Wobec tego w tym zakresie odwołanie wnioskodawcy jako zasadne należało uwzględnić.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku, a w pozostałym zakresie na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 1 k.p.c. oddalił odwołanie o czym orzekł, jak w punkcie 2 sentencji wyroku.

## ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z aktami rentowymi.

23 V 2019 roku.